

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.27.134

**Inventaris van het archief van de
Staatscommissie Euthanasie, 1982-1985**

Versie: 13-08-2026

Doc-Direkt

Nationaal Archief, Den Haag 2026

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Andere toegang.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	8
Geschiedenis van de archiefvormer.....	8
Voorgeschiedenis.....	8
Instelling van de staatscommissie.....	9
Werkwijze van de staatscommissie.....	9
Contacten met derden.....	10
Rechtsvergelijkend onderzoek.....	11
Eindrapport en opheffing van de commissie.....	11
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	11
Verantwoording voor het archief.....	11
Verantwoording voor de bewerking.....	12
Inhoud en structuur van het archief.....	13
Aanvullingen.....	13
Verantwoording van de bewerking.....	13
Verwant materiaal.....	14
Bewaarplaats van originelen.....	14
Beschikbaarheid van kopieën.....	14
Afgescheiden archiefmateriaal.....	14
Verwante archieven.....	14
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	15
A Stukken van algemene aard	15
B Stukken van bijzondere aard	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Staatscommissie Euthanasie

Periodisering:

archiefvorming: merendeel 1982-1985

oudste stuk - jongste stuk: 1982-1985

Archiefbloknnummer:

X36

Omvang:

60 inventarisnummer(s) ; 1,50 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten. Geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief, Den Haag

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Staatscommissie Euthanasie (, 1982 - 1985)

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat o.a. vergaderstukken afkomstig van de Staatscommissie en de werkgroepen en stukken betreffende het verzamelen van inlichtingen bij personen en instellingen rondom de belangrijkste vragen met betrekking tot de verschillende aspecten van doden op verzoek en hulp bij zelfdoding.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Deels openbaar, deels beperkt openbaar (B). Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het Auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van kwetsbare of slechte materiële staat.

ANDERE TOEGANG

Voor dit archief is geen andere toegang beschikbaar

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Staatscommissie Euthanasie, nummer toegang 2.27.134, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Stcie. Euthanasie, 2.27.134, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

VOORGESCHIEDENIS

Op 29 januari 1976 heeft de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa aanbeveling nr. 779, inzake de rechten van zieken en stervenden (Recommendation on the rights of the sick and dying) aangenomen.

In deel II van deze aanbeveling wordt het Comité van ministers aanbevolen de lidstaten van de Raad van Europa uit te nodigen om nationale commissies voor onderzoek in te stellen, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle geledingen uit de medische professie, juristen, moraaltheologen, psychologen en sociologen.

Deze onderzoekscommissies zouden belast dienen te worden met

- het uitwerken van ethische regels voor de behandeling van stervenden;
- het vaststellen van tot richtsnoer dienende medische principes met betrekking tot het treffen van speciale maatregelen, teneinde het leven te verlengen;
- het onderzoeken van onder andere de situatie, waarin leden van de medische professie zich zouden kunnen bevinden – bijvoorbeeld in verband met mogelijke sancties welke voorzien zijn in de burgerlijke - of strafwetgeving – wanneer zij ervan hebben afgezien kunstmatige maatregelen te nemen tot verlenging van het proces van het sterven bij patiënten, bij wie de doodstrijd reeds is begonnen en van wie het leven niet gered kan worden bij de huidige stand van de medische wetenschap, óf wanneer zij ingegrepen hebben door het nemen van maatregelen, die er vóór alles toe dienen het lijden van zulke patiënten te verlichten en die een neveneffect kunnen hebben op het proces van het sterven; en tenslotte met
- het onderzoeken van het probleem van de schriftelijke verklaringen, opgesteld door juridisch handelingsbekwame personen, waarin artsen worden gemachtigd maatregelen, die het leven verlengen, achterwege te laten, in het bijzonder wanneer de hersenen definitief hebben opgehouden te functioneren.

De aanbeveling nr. 779 is er de aanleiding toe geweest, dat tijdens de behandeling in de Tweede Kamer van de rijksbegroting van het toenmalige Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne voor het jaar 1979, het vraagstuk van de euthanasie aan de orde is gesteld. Bij die gelegenheid werd door Kamerleden een motie ingediend, waarin de regering werd uitgenodigd tot het instellen van een

staatscommissie. Die motie is toen aangenomen. Staatssecretaris mevrouw E. Veder-Smit van Volksgezondheid en Milieu-hygiëne verklaarde zich bereid deze motie ten uitvoer te brengen.

INSTELLING VAN DE STAATSCOMMISSIE

In het kader van de voorgenomen uitvoering van de motie heeft voornoemde staatssecretaris bij brief van 9 oktober 1979 (DgVgz/MBO nr. 34137) de voorzitter van de Gezondheidsraad verzocht om advies uit te brengen inzake euthanasie. Zij stelde in dat verzoek voor dat het verlangde advies het mogelijk moest maken de taakstelling van een in te stellen staatscommissie concreet te kunnen formuleren. Bij brief van 25 maart 1982 heeft de voorzitter van de Gezondheidsraad, gehoord de Beraadsgroep Gezondheidsethiek en het College van Advies en Bijstand van de Gezondheidsraad, het door de 'Commissie Belinfante' uitgebrachte advies inzake euthanasie aangeboden aan de Minister en de Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

In haar advies heeft de commissie zich niet uitgesproken over de toelaatbaarheid van euthanasie en de daarbij naar haar mening nauw betrokken hulp bij zelfdoding. Het advies gaf een beperkte omschrijving van het begrip euthanasie. Daarnaast gaf het advies een inventarisatie van problemen en moeilijkheden, die zich in de praktijk rond het sterven en bij de toepassing van euthanasie en het verlenen van hulp bij zelfdoding voordoen. Ook behandelde de commissie de vraag of en in hoeverre een taak van de overheid moest worden gezien met betrekking tot het vraagstuk van euthanasie en hulp bij zelfdoding. Tenslotte bevatte het advies argumenten die pleitten voor en tegen wijziging van de artikelen 293 en 294 van het Wetboek van Strafrecht.

De Ministerraad heeft op 1 oktober 1982 de instelling van de staatscommissie goedgekeurd. De instelling werd bekrachtigd met het koninklijke besluit van 18 oktober 1982. nr. 3. Op 19 oktober 1982 werd de Staatscommissie Euthanasie, mede namens de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, geïnstalleerd door de Minister van Justitie, J. de Ruiter.

WERKWIJZE VAN DE STAATSCOMMISSIE

De Staatscommissie Euthanasie heeft na de installatievergadering van 19 oktober 1982 in totaal nog 29 maal plenair vergaderd. Met de voorbereiding van de agenda voor de plenaire vergadering en de planning van werkzaamheden werd een agendacommissie belast die bestond uit de voorzitter Mr. H. J. M. Jeukens, Raadsheer in de Hoge Raad der Nederlanden, de leden prof. S. A. de Lange, hoogleraar neurochirurgie aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam en prof. dr. H. J. J. Leenen,

hoogleraar sociale achtergronden van gezondheid en gezondheidszorg aan de Universiteit van Amsterdam, en het secretariaat bestaande uit de secretaris dr. ir. M. W. de Kleijn-de Vrankrijker.

Naast de plenaire vergaderingen heeft de staatscommissie, zo daaraan behoefte bestond, ook in kleinere kring, in tijdelijke werkgroepen, vergaderd. Deze werkgroepen, die gevormd werden door ter zake deskundige leden van de staatscommissie, hadden veelal tot taak om met betrekking tot een specifiek onderwerp advies uit te brengen aan de plenaire vergadering. Op deze manier zijn in de loop van de werkzaamheden van de staatscommissie een juridische en een medische werkgroep gevormd alsmede een werkgroep rechtsvergelijking. Teneinde haar werkzaamheden zoveel mogelijk te structureren, heeft de staatscommissie eerst een werkprogramma opgesteld en de verschillende onderwerpen geïnventariseerd waaraan zij op grond van haar taakopdracht aandacht zou moeten geven. Deze inventarisatie bestond onder meer uit

- een overzicht van de belangrijkste vragen met betrekking tot de verschillende aspecten van doden op verzoek en hulp bij zelfdoding;
- een overzicht van de vraagpunten die in het advies van de Gezondheidsraad werden gesignaleerd; en
- een schriftelijke enquête onder de leden ten einde een inzicht te krijgen in de bij hun levende meningen.

Bij de verdere werkzaamheden van de staatscommissie hebben de resultaten van deze enquête steeds als uitgangspunt gediend. Hierna heeft nog één keer bij de leden een schriftelijke meningspeiling plaatsgevonden. Deze peiling betrof het al dan niet wijzigen van de artikelen 293 en 294 van het Wetboek van Strafrecht. Naast hun reacties op de voornoemde enquêtes hebben verschillende leden uit eigen beweging schriftelijke bijdragen geleverd ten behoeve van de besprekingen in de plenaire vergaderingen en in de werkgroepen.

CONTACTEN MET DERDEN

De staatscommissie heeft in haar werkzaamheden veel inlichtingen ingewonnen bij personen en instellingen. Zo zijn er contacten geweest met belangenorganisaties zoals de Stichting voor Vrijwillige Euthanasie, de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillige Euthanasie, het Informatiecentrum voor Vrijwillige Euthanasie, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunde, de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Bevordering van de Farmacie, en de secretaris van de Commissie Suicide van de Gezondheidsraad. Naast de hierboven genoemde contacten is er ook door andere organisaties en particulieren contact gezocht met de staatscommissie. Dit geschiedde schriftelijk of telefonisch via het

secretariaat van de staatscommissie. Verder zijn er in juni 1984 een aantal hoorzittingen georganiseerd, waarvoor belanghebbende en belangstellende organisaties en instellingen werden uitgenodigd.

RECHTSVERGELIJKEND ONDERZOEK

Conform het advies van Werkgroep Rechtsvergelijking, bestaande uit de leden Kuyper, Leenen en Nieboer heeft de staatscommissie het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) van het Ministerie van Justitie verzocht een rechtsvergelijkend onderzoek te verrichten met betrekking tot wetgeving, jurisprudentie of literatuur omtrent 'het doden op verzoek' of 'de hulp bij zelfdoding' in een aantal Europese landen. Na de afronding van dit onderzoek concludeerde de werkgroep in december 1983 dat aan de hand van de resultaten verder rechtsvergelijkend onderzoek niet nodig was. De conclusies werden geformuleerd in een preadvies dat de instemming kreeg van de staatscommissie.

EINDRAPPORT EN OPHEFFING VAN DE COMMISSIE

Na de afronding van de werkzaamheden heeft de staatscommissie een driedelig eindrapport opgesteld, en dit rapport op 9 juli 1985 aan de minister aangeboden. Daarna heeft de minister bij beschikking de staatscommissie ontbonden.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

VERANTWOORDING VOOR HET ARCHIEF

In de instellingsbeschikking van de Staatscommissie Euthanasie stond in artikel 5 dat het beheer van de bescheiden betreffende de werkzaamheden van de commissie zou dienen te geschieden met inachtneming van de bepalingen van artikel 9, vierde lid, van het Besluit algemene secretarie-aangelegenheden rijksadministratie (Stbl. 1980, 182). Ofschoon aan de secretaris van de commissie het beheer was opgedragen, werd conform het gebruik bij het voormalig Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne de postregistratie verzorgd door de afdeling AZ/PAZ. De registratie van de ingekomen en uitgaande stukken geschiedde met behulp van het fichedoorschrijfsysteem.

De archiefstukken werden op het secretariaat chronologisch in ordners opgeborgen en na opheffing van de staatscommissie overgedragen aan de afdeling AZ/PAZ. De volledige schriftelijke neerslag, inclusief de agendaboeken, besloeg toen ongeveer 6 strekkende meters. Als ingangen op de stukken werden gebruikt de vergaderdatum, het archief-stuknummer, en het SCE-vergaderstuknummer. Een overzicht van de SCE-

vergaderstuknummers is bewaard en in de inventaris opgenomen onder inventarisnummer 48. Hierdoor is het makkelijk na te gaan in welke vergadering een bepaald stuk behandeld is.

VERANTWOORDING VOOR DE BEWERKING

Tijdens de bewerking zijn alle dubbele stukken, waarop geen aantekeningen gemaakt waren, vernietigd. Verder is voor de overige vernietigde stukken gebruik gemaakt van de vastgestelde lijst van voor vernietiging in aanmerking komende stukken, vastgesteld bij gemeenschappelijke beschikking van de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, respectievelijk geregistreerd met de kenmerken MMA/AR nr. 216.158 en AZ/PAZ nr. 81803.

Na bewerking kwam 1,125 meter voor bewaring in aanmerking.

De bewerking heeft plaatsgevonden met als doel het archief van de Staatscommissie Euthanasie over te brengen naar het Nationaal Archief zodat het kan worden geraadpleegd in het kader van cultuurhistorisch onderzoek. In 2026 heeft de overbrenging plaatsgevonden.

Inhoud en structuur van het archief**AANVULLINGEN**

Voor dit archief worden geen aanvullingen verwacht

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Alle stukken zijn van nietjes, plakband en overige hechtmiddelen ontdaan en verpakt in zuurvrije omslagen en zuurvrije archiefdozen. Ze zijn daarna genummerd volgens de inventaris. De omslagen en dozen zijn voorzien van etiketten. Van de te vernietigen stukken zijn vernietigingslijsten opgesteld en deze zijn aan het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport overgedragen.

Verwant materiaal***BEWAARPLAATS VAN ORIGINELEN***

Niet van toepassing

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

AFGESCEIDEN ARCHIEFMATERIAAL

Niet van toepassing

VERWANTE ARCHIEVEN

Niet van toepassing

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1-31	Agenda's, verslagen en vergaderstukken van de Staatscommissie Euthanasie 1982-1985	10 pakken en 21 omslagen
1	19 oktober 1982	
2	10 november 1982	
3	7 december 1982	
4	10 januari 1983	
5	8 februari 1983, pak	
6	18 maart 1983	
7	12 april 1983	
8	10 mei 1983, pak	
9	10 juni 1983	
10	9 september 1983, pak	
11	11 oktober 1983	
12	11 november 1983	
13	18 januari 1984, pak	
14	7 februari 1984	
15	20 maart 1984, pak	
16	11 april 1984	
17	1 mei 1984, pak	
18	23 mei 1984	
19	12 juni 1984	
20	4 juli 1984	
21	4 september 1984, deel 1 , pak	
22	4 september 1984, deel 2 , pak	
23	26 september 1984	
24	30 oktober 1984	
25	27 november 1984, pak	
26	23 januari 1985	
27	5 maart 1985	
28	27 maart 1985	
29	1 mei 1985	
30	28 mei 1985	
31	9 juli 1985, pak	

-
- 32-41** Agenda's, verslagen en vergaderstukken van de Agendacommissie
1983-1985 3 pakken en 7 omslagen
- 32** 3 februari 1983
- 33** 24 februari 1983
- 34** 7 april 1983
- 35** 27 oktober 1983
- 36** 27 februari 1984
- 37** 30 oktober 1984
- 38** 11 december 1984
- 39** 4 februari 1985, pak
- 40** 9 april 1985, pak
- 41** 3 mei 1985, pak
- 42-44** Vergaderstukken van de Medische groep
1983-1984 3 omslagen
- 42** 18 maart 1983
- 43** 9 mei 1983
- 44** 8 oktober 1984
- 45-47** Agenda's, notulen en vergaderstukken van de Juridische werkgroep
1983-1985 3 omslagen
- 45** 13 december 1983
- 46** 19 december 1984
- 47** 16 januari 1985
- 48** Overzichten van de vergaderstukken met een SCE - nummering
1982-1985 omslag

B STUKKEN VAN BIJZONDERE AARD

- 49** Stukken betreffende de in- en samenstelling van de commissie
1982 omslag
- 50** Notitie inhoudende kritiek op enkele punten van het advies van de
Gezondheidsraad
1982 omslag
- 51** Stukken betreffende overleg tussen de voorzitter en de ministers van
WVC en van Justitie naar aanleiding van kamervragen
1982-1984 omslag
- 52** Stukken betreffende standpunten en meningen van diverse personen
en organisaties over euthanasie
1982 -1985 omslag
- 53** Stukken betreffende de enquête gehouden onder de leden van de
Medische groep over te onderscheiden rubrieken/patiëntengroepen bij
medische interventie in relatie tot levensbeëindiging of levensverkorting
1983 omslag
- 54** Stukken betreffende het strafvonnis van de Arrondissementsrechtbank
te Rotterdam van 17 april 1980 inzake de hulp bij zelfdoding of moord
met een droogkap bij een echtgenote, alsmede de vorming van het
rechtsgevolg daarop
1983-1984 pak
De vonnissen die als bijlagen bij dit dossier waren opgeborgen zijn opgenomen in
inventarisnummer 60
- 55-56** Stukken betreffende reacties op de notitie Uitgangspunten en
Kernpunten
1984 1 pak en 1 omslag
- 55** april - september
- 56** mei - september, pak
- 57-58** Stukken betreffende het bijwonen en deelname aan gehouden
hoorzittingen
1984 2 omslagen
- 57** april - juli
- 58** april - juli

- 59** Rapport van de Staatscommissie Euthanasie
1985 pak
- 60** Stukken betreffende het strafvonnis van het Arrondissementsrechtbank
van 17 april 1980 inzake de hulp bij zelfdoding of moord met een
droogkap bij een echtgenote en het arrest van het Gerechtshof te 's-
Gravenhage inzake het hoger beroep op het hiervoor vermelde
strafvonnis, alsmede processtukken inzake een casus in 1983 waarbij
een persoon op nadrukkelijk verzoek van het leven werd beroofd
1982-1983 omslag
[Openbaarheid beperkt tot 01-01-2059](#)
Betreft hier stukken die als bijlagen waren opgenomen in het inventarisnummer 54